

Gabriella Håkansson

You're so cool!

*Om den hårdkokta maskulinitetskulten i Laura Restrepos *Leopardo al Sol**

Laura Restrepo skriver för att utforska människans extremer, berättar Gabriella Håkansson i sin essä. Håkansson visar här hur några latinamerikanska författare söker nya vägar för att skriva politiskt, hur det alltför realistiska liksom det alltför fantastiska förkastas, och hur Restrepo i sin roman använder genrelitteraturens berättarteknik och den våldsamma actionfilmens estetik för att undersöka och blottlägga de koder som förändrat landet Colombia i grunden.

Liksom många andra latinamerikanska författare har colombianska Laura Restrepo en dramatisk politisk historia bakom sig: hon har arbetat politiskt i sitt hemland, deltagit i den spanska underjordiska motståndsrörelsen mot Francodiktaturen, engagerat sig mot militärjuntan i Argentina, rapporterat på plats om invasionen av Grenada och om kriget mellan Contras och Sandinisterna i Nicaragua — och kom 1982 dessutom att ingå i den förhandlingsgrupp som president Belisario Betancur tillsatte för att medla mellan M19–gerillan (föregångare till dagens FARC–gerilla) och den colombianska regeringen.

Och liksom för så många andra latinamerikanska författare ledde Restrepos politiska engagemang under 70- och 80-talen till att hon tvingades gå i exil. Under arbetet som medlare mordhotades hon vid ett flertal tillfällen och kom av säkerhetsskäl att bosätta sig i Mexiko. Där bodde hon i sex års tid, och det var där hon skrev sin första roman, den delvis dokumentära *La Isla de la Pasión*, som publicerades 1989 och omedelbart vann gehör i den spanskspråkiga världen. Till Laura Restrepos politiska CV bör också läggas att hon är född 1950 i Bogotá, kommer från ett välbärgat medelklasshem med en tvångsmässigt vagabonderande far, och har studerat litteratur, filosofi och statsvetenskap vid Universidad de Los Andes. Idag har hon publicerat nio böcker, vunnit ett antal priser och räknas till en av de mest betydande rösterna från Latinamerika.

Ska man sammanfatta hennes författarskap kan man säga att det handlar om att utforska människans extremer. Hon rör sig runt teman som religiös fanatism, sexuell besatthet och social isolering. Familjen, klanen eller den isolerade gruppen är också återkommande inslag i hennes författarskap, liksom sex och romantisk kärlek. I *La Isla de la Pasión*, som är en skickligt konstruerad historisk roman, isoleras tretton utkommenderade soldatfamiljer på en avlägsen ö i Stilla havet. De kämpar för att upprätta ett civilt samhälle, men faller en efter en offer för sjukdomar, svält och inbördes osämja. Slutligen är det bara kvinnorna och barnen kvar, som genom att hålla ihop överlever i nio år innan räddningen kommer. I *Dulce Compañía* från 1995 är temat religiös besatthet. Boken utspelar sig i en fattig bergsby utanför Bogotá där

befolkningen är övertygade om att en ängel har nedstigit till dem. Stilen i romanen är ganska banal och berättargreppen enkla. Det som griper tag är gestaltningen av hur religionen används för att i mytens form dölja sexuella övergrepp och brottsliga handlingar. I *La Novia Oscura* från 1999 är ämnet prostitution. Boken handlar om de colombianska prostituerade som regelmässigt säljer sex till de stora oljebolagens gästarbetare. Ytterligare sex böcker har Restrepo publicerat sedan dess, bland annat den uppmärksammade *Delirio* (2004), om narkotikahandeln i Colombia. För några månader sedan släpptes hennes nya bok *Demasiados Héroes* — om ett argentinskt familjeöde under diktator Videlas regim.

Hemliga koder, nya vägar

Det är uppenbart att Restrepo, liksom många andra samtida latinamerikanska författare, söker nya vägar att skriva politiskt på. Det alltför realistiska förkastas, liksom det alltför fantastiska. Romanen slingrar sig istället längs vagare och mer suggestiva vägar: mystik, ironi, metalitterära lekar och drömlika melankoliska stämningar är återkommande inslag. Som exempel kan man ta två romaner som i år kommit på svenska: hondurien Horacio Castellanos Moyas *Sanslöshet*, översatt av Yvonne Blank, och brasilianska Bernardo Carvalhos *Nio nätter*, som är översatt av Örjan Sjögren. Hos Moya sammansmälter våld, paranoia och politiskt förtryck på ett självklart sätt med humor, ironi och språklig medvetenhet, medan det hos Carvalho pågår en mystisk lek med språk, minne och genrer som får oss att uppfatta den pseudovetenskapligt torra berättelsen om antropologen Buell Quain som rena detektivhistorien. Även Restrepo har banat ny väg för den politiska romanen. Det mest talande exemplet är hennes andra bok: *Leopardo al Sol*, från 1993. Boken utspelar sig i Bogotá på 1980-talet och bygger på en rad verkliga händelser i den undre världen. Restrepo säger själv i en intervju att idén kom när hon började fundera över hur ett land som i urminnes tider styrts av kristen moral och föråldrade sociala mönster på kort tid har kunnat föda fram en samhällsklass av nyrika gangsters som vältrar sig i korruption och statusprylar samtidigt som de systematiskt mördar domare, politiker och offentliga personer. »Denna förvandling», säger hon, »var belamrad med hemliga koder som jag ville tyda». Researchen lär ha tagit elva år och resultatet är en mycket annorlunda berättelse. Det är en bok som på en gång låg helt rätt i tiden när den kom, och som samtidigt kan vara svår att läsa politiskt om man inte förstår Restrepas litterära avsikter.

Kortfattat kan man säga att *Leopardo al Sol* intill förblandning liknar en hårdkokt kioskdeckare från 40-talet. Intrigen rör sig mellan två rivaliserande familjer som livnär sig på kriminell verksamhet i Bogotá (Restrepo undviker medvetet att nämna ord som narkotika och droger, även om det är underförstått att det är detta som köps och säljs i boken). Språket är extremt hårdkokt. Bärande tema är blodshämnd och klanmentalitet, och Restrepo tillstår att hon lånat berättartekniker från serieböcker, såpoperor och extrema actionfilmer så att intrigen forceras fram i turbofart.

Det är onekligen provocerande — en politiskt engagerad kvinna som börjar skriva med ambitionen att förstå sitt lands förfall och efter ett decenniums research landar i något som gott och väl kunde vara skrivet av Mickey Spillane. Vad var det som hände — gick Restrepo vilse? Tvärtom. Den oheliga alliansen mellan högt och lågt, mellan politik och banalitet, är det som gör romanen så intressant. Språkligt sett avviker den från hennes andra böcker, och på ett sätt kan man säga att hon har träffat helt rätt när hon söker svar på kriminalitetens gåta i en föråldrad genre som kioskdeckaren.

90-talet -- en ny kvinna?

Titeln på boken -- *Leopardo al Sol* -- är hämtad ur en bok av den excentriske irländske författaren Lord Dunsany (1878–1957). Citatet i sin helhet lyder:

Beyond them lies a desert, speckled by the shadow of the stones, and death awaits there like a leopard lying in the sun.

Lord Dunsany skrev mängder av noveller inom populära genrer som fantasy, science-fiction och deckare. Det sägs att han skrev alla sina böcker med egentillverkade fjäderpennor och att han aldrig skrev om ett utkast. Stilens enda uppgift var, enligt Lord Dunsany, att anpassa sig till genren och blev det för tråkigt så gjorde han bara en pastisch på något han skrivit tidigare. Med citatet ställer Restrepo in kompassen redan från början. Det är genrelitteratur och pastisch som gäller, och likt den irländske lorden har hon rättat stil efter innehåll. Det är därför *Leopardo al Sol* inte bara är hårdkokt, det är förmodligen en av de mest hårdkokta böcker som publicerats under hela nittioalet. Och då ska man ändå minnas att detta var de hårdkokta kvinnornas decennium. Från att ha varit en manligt dominerad genre fick deckaren en gigantisk renässans med hårdhudade kvinnliga hjältar som Patricia Cornwells Kay Scarpetta, Doris Gerckes lesbiska kommissarie Bella Block och Sara Paretsky's privatdetektiv V.I. Warshawski. Ingen av de nya deckardrottningarna var dock lika hårdkokta som Laura Restrepo. Visst -- de svär, dricker och lever ett helvetes liv, men den sanna hårdkoktheten återspeglas inte i livsföringen utan i stilen. Det handlar om ton och om attityd, och för att hitta fränder till Restrepos romankaraktärer får man gå till filmens värld. Efter ett kallt åttiotal präglad av sträng filmscensur anlände nittioalet med löfte om bättre och friare tider. Det var som att dra proppen ur ketchupflaskan. Med start i Ridley Scotts hyllade *Thelma&Louise* (1991) kom snabbt en rad filmer som tematiserade gangsters och outsiderskap och inte drog sig för att lustfyllt vältra sig i grafiska våldsskildringar: Tarantinos *Reservoir Dogs* (1992) och *Pulp Fiction* (1994), belgaren Rémy Belvauxs *C'est arrivé près de chez vous* (1992), Tony Scotts *True Romance* (1993), Nicolas Winding Refns *Pusher* (1996), bröderna Wachowskis *Bound* (1996) och Takashi Miikes blodiga filmer om triaderna och yakuzan. Det är i dessa alster som Restrepos karaktärer finner sina likar, och det är bland dessa regissörer hon själv har sina estetiska fränder. Inte enbart för att de gör kult av kriminalitet och utanförskap, eller anstränger sig för att göra våldet mer grafiskt, mer realistiskt och mer gränsöverskridande än någonsin förr. Utan också för att de gör det med ett leende på läpparna. De gör det för att hylla föregångarna: de bortglömda B-filmsregissörerna, de föraktade kioskdeckarförfattarna, den lesbiska pulpen, spagettivästern, de gamla Kung Fu-mästarna, pseudonymerna bakom Harlekinböckernas rosa romanser.

Inbakat i detta våldsamma projekt ligger märkligt nog ett nyväckt intresse för genus, för att undersöka och omformulera våra könsroller. Man ser det inom filmen i nyskapande kvinnokaraktärer som Alabama Worley i *True Romance* och inom litteraturen hos författare som Orly Castel-Bloom, Kirsten Hammann, Nina Bouraoui och Slavenka Drakulic. Alla skapade de en ny sorts kvinnlig romankaraktär som styckmördade, frossade i blod och äckel, plågade bebisar, pratade osammanhängande och på alla upptänkliga sätt agerade i strid med vår uppfattning om vad som är kvinnligt. I *Leopardo al Sol* hittar man åtskilliga av de egenskaper som också utmärker hennes generationsfränder: hastighet, hårdkokthet och kärleken till de genrer som länge stämplades som B-kultur. Hon är dock inte ironisk, och hon lyfter inte ett finger för att ifrågasätta föråldrade och patriarkala könsroller på det sätt som filmen och

litteraturen under samma period gör. Tvärtom är Restrepos kvinnor (med några få undantag som är underförstått lesbiska) passiva, enfaldiga och lurade. Instängda i familjernas välbevakade villabefästningar träter de om utrymmet, sneglar avundsjukt på varandra och förgräms i förtid. Männen däremot är lika aktiva, elaka och samspelta som revolvermän i en västernrulle. Så är också inledningsscenen i *Leopardo al Sol* som hämtad ur någon av Sergio Leones 60-tals filmer.

Blodshämnd med förvecklingar

En ung colombian, Nando Barragán, kommer gående längs en tom gata i en sömnig byhåla utanför Bogotá. Dammet ryker runt fötterna. Bollar av torrt gräs rullar förbi. Den unge mannen är naken så när som på ett indianskt ländkläde, ett par svarta Ray-Bans och en gammal Colt.45. Bredvid, eller rättare sagt bakom honom försöker hans jämnåriga kusin Adriano Monsalve hänga med så gott han kan. De är partners och smugglar cigaretter och sprit på regional nivå, och slår denna eftermiddag ihjäl tiden med att dricka Tequila medan de väntar på att huvudstadsbussen ska anlända. Överförfriskad börjar Adriano hängla med en äldre kvinna som Nando en gång i tiden haft en affär med. När scenen eskalerar och blir påtagligt sexuellt laddad blir Nando utom sig av svartsjuka, tappar kontrollen och skjuter förblindad av vrede ihjäl sin kusin.

Skottet blir den första länken i en kedja av uppskruvat våld mellan familjerna Barragán och Monsalve som kommer att sträcka sig över flera decennier. Enligt colombiansk hederskodex är mord på någon i ens egen släkt den allvarligaste av dödssynder. Det är att betrakta som en krigsförklaring mot det egna köttet, och det enda sättet att sona brottet är att betala tillbaka med sitt eget kött. Nando vägrar, och de två familjerna blir ärkefiender i en strid reglerad av förfädernas rigorösa regler för blodshämnd: de får inte längre bo i samma stad eller vistas på varandras territorier. När hämnd skall utkrävas måste det ske man mot man. Tredje part får inte blandas in, och det är inte tillåtet att skjuta någon som inte är beväpnad eller förvarnad. Inte heller får man skjuta någon bakifrån. Blodshämnden får vidare inte utkrävas på barn, kvinnor eller gamla — den rör endast män — och den får endast utföras under så kallade *zetas*. Dessa infaller antingen nio nätter efter ett mord, eller en månad eller ett år på dagen efter ett mord. Då vet alla inblandade vad som gäller. Alla andra dagar på året är fredade.

Tjugo år efter mordet på Adriano Monsalve lever de två familjerna således i varsin del av Bogotá. Liket getingar har de gaddat samman sina klaner till två koncentrerade punkter där bröder, systrar, mostrar, kusiner, nästkusiner och sysslingar lever tillsammans och skyddar varandra under ett och samma tak. Det som började som småffiffel på landsbygden har nu utvecklats till fullskaliga brottssyndikat. Pengar, vapen och droger är levebröd för klanernas patriarker som styr sina hem och trupper med järnhand. Bakom mörklagda, skottsäkra rutor i svarta Chevrolet pick-ups utsmyckade med eldsflammar glider de fram genom staden, ständigt följda av en karavan av livvakter i silverfärgade Toyotajeepar. Efter decennier av blodiga hämndaktioner infaller nu de fruktade zetas minst en gång i månaden. Och det är mitt i detta kontrollerade kaos Laura Restrepo låter historien ta sin början, i en stämning genomsyrad av skräck och paranoia.

Don Mani styr över Monsalvefamiljen och är gift med före detta skönhetsdrottningen Alina. På en plats långt borta har de byggt en paradisk ranch dit Don Mani har lovat Alina att dra sig tillbaka för att bilda familj tillsammans med henne. Men åren går och Manis engagemang i den kriminella

världen tilltar snarare än avtar.

På andra sidan staden håller Nando Barragán ställningarna inom sin familj. Han har överlevt oräkneliga attentat och omger sig nu med ett entourage av mer eller mindre störda bröder. Här finns Narciso Barragán med epileptisk blick och briljantin i skägget. Han kör en sex meter lång lila Lincoln Continental limousine och kallas för El Lirico – poeten, för att han älskar att sjunga smörsånger. Här finns den yngste brodern Arcángel Barragán, som fortfarande är tonåring och lever instängd i ett specialbyggt rum som Nando låtit konstruera för att skydda honom. En äldre moster, La Muda, som svurit jungfrueden och bär ett kyskhetsbälte, vårdar honom och hyr emellanåt in prostituerade för att han inte ska bli efterbliven. I hemlighet onanerar hon medan hon iakttar systersonens kopulerande genom ett dolt hål i väggen. En annan syster, La Mona, muskulös och med guldklädda tänder, vakar över husets vapenresurser. Hon svär som en man och har vigt hela sitt liv åt sina enda två intressen: k-pistar och såpoppor. Och över det hela vakar förstås mamma Severina, den eviga matriarken.

Hårdkockt klassperspektiv

När romanen tar sin början har Mani Monsalve efter tjugo års hämndlystnad beslutat att bryta förfädernas regler och hyra in en kallblodig yrkesmördare. Dennes uppgift är att avrätta bröderna Barragan en efter en, utan skrupler. Kommer han lyckas? Romanen arbetar sig cirkelvis in i det aparta persongalleriet medan hotet om utplåning för båda familjerna drar allt närmare. Någon gestaltning är det inte tal om. Det väsentliga är inte att — som i avancerade romaner och konstnärliga filmer — låta läsaren tolka eller dra slutsatser av vad karaktärerna gör eller säger. Här handlar det, liksom i Harlekinböckerna, om att berätta hur det är. Eller rättare sagt — att tala om hur personerna är.

Hos Restrepo, liksom i noirdeckaren, utgör det auktoritära språket kärnan i det vi uppfattar som hårdkockt. Tillsammans med överlastade metaforer och långt utdragna liknelser skapar det en ödesmättad fantasivärld befolkad av mytiska män som rör sig i ett vakuum utanför lagen – som när Nando Barragán efter en alkoholdränk kväll knuffar sin hundratusendollars bil utför ett stup enbart för att han är uttråkad.

Hade romanen enbart bestått av detta språk hade den kunnat vara en ren pastisch. För att underminera det auktoritära draget har Restrepo därför fört in andra röster. Det är anonyma, kursiverade röster som anknyter till det muntliga berättandet, eller om Restrepo fick säga det själv: till skvallret. Det är "folkets röst" — röster från kvarteret där familjerna bor, röster som alltid inleder sina utsagor med "Det sägs att" eller "Jag har hört att".

Det finns i alla Restrepos böcker en stark medvetenhet om klass, inte sällan manifesterad i idén om god eller dålig smak. I borgerligt, nyrikt eller fattigt. Att de två gangsterfamiljerna är nyrika uppkomlingar råder det inga tvivel om. De älskar sina glassiga bilar, sina överdrivna guldkedjor och streetsmarta amerikanska kläder, precis som de älskar mammas böner och den inhemska läskan Kola Román. De har obegränsat med pengar och de tvekar inte att slå på stort när möjlighet ges – som när Narciso ger Nando en gigantisk, rund vattensäng med sköldpaddsräm, speglar, minibar och ett äkta pälsöverkast i bröllopspresent. Eller som i slutet av romanen, när Mani anlitar en personlig smakkonsult för att tvätta bort sin gangsterstämpel, och denne övertalar honom att köpa en komplett överklassvilla med ärvda antika möbler, homosexuell

butler och familjeporätt i olja. Utan klass hjälper inga pengar i världen — ändå väljer Mani att gå sin egen väg och återvända till sin vulgära uppkomlingsvillan och sina amerikanska jeans. Manis plädering för det nytillverkade och praktiska (plast, elektronik, brackiga material som siden och fuskpäl) framför det ärvda och obekväma (gediget trä, 1800-tals stil, bomull och stärkt linne) är unik i sitt slag.

Men tillbaka till den ursprungliga fråga Restrepo ställer sig: hur har Colombia kunnat förfalla? Valet av teman i romanen kan läsas som en utvidgning av, eller ett svar på, den frågan. Det Restrepo försöker gestalta i *Leopardo al Sol* är själva den essens som håller de kriminella gängen samman, det som driver dessa män.

Pastisch på egna villkor

Som inbiten Spillaneläsare är det intressant att se hur Restrepo så framgångsrikt hämtat inspiration till sina karaktärer från kioskdeckaren och noirfilmen. Mickey Spillane är, tillsammans med efterföljaren James Ellroy, den hårdkokta litteraturens okrönte hjälte, och han var under sin storhetstid lika hatad för sina misogynna, homofoba och rasistiska åsikter som han var älskad för sin kommunisthatande ensamme hjälte. Förmodligen berodde hans enorma popularitet på att han bättre än någon annan lyckades gestalta ett förlorat maskulinitetsideal. De värderingar hans hjälte Mike Hammer gav uttryck åt kom under Spillanes egen livstid att betraktas som alltmer nattståndna och anakronistiska. Tillsammans med Sherlock Holmes, Läderlappen, James Bond och andra manliga kollegor från 1900-talet har Hammer på senare tid tolkats som en gestaltning av drömmen om ett försvunnet samhälle. Ett samhälle där kvinnor är kvinnor, män är män och gränserna mellan raser, nationaliteter och kön är knivskarpa. Även en författare som Tolkien bygger sina världar på samma utopiska dröm, men till skillnad från hans nationellt sinnade hober och alver så är den hårdkokte gangsterhjälten tillsammans med artfränderna inom äventyrlitteraturen, agentfilmen och superhjalteserien fri från alla band — han är rotlös, klasslös, självförsörjande och oberoende. Allt som hotar att binda honom hotar också att inskränka hans frihet och undergräva det gränsöverskridande outsiderskap som han gjort till sitt. Det här idealet — hårdraget sammanfattat i drömmen om ett renrasigt mansrike baserat på maskulin auktoritet — lever idag endast kvar i extrema miljöer, som inom vissa militära, politiska eller religiösa grupperingar, inom kriminella gäng, som de colombianska drogkartellerna. Och, förstås, inom populärkulturen.

I Spillanes böcker konstrueras denna utopi bland annat genom att hjälten nästan uteslutande rör sig mellan sin lägenhet och den undre världens barer. Där härskar fortfarande individualismen, våldet och den råa styrkan. Där avgör knytnävorna och revolvern vem som är starkast, inte någon yttre auktoritär instans eller något modernt demokratiskt kollektiv. Och viktigast av allt — dit har kvinnan ännu inte tillträde. Hos Laura Restrepo är situationen snarlik. De två familjerna Monsalve och Barragán har forskansat sig i en sorts hermetiskt tillslutna borgar där tiden upphört att existera. Endast genom att stänga samhället ute och sätta sig över lagen kan de fortsätta leva i enlighet med sina egna, anakronistiska föreskrifter. Intressant är att hotbilden ser likadan ut för Mani Monsalve och Nando Barragán som för Mike Hammer. Värre än lagen, värre än fienden, värre än demokratin, ja värre än till och med döden, är kvinnan.

Det kan tyckas löjligt — få kvinnor hos Restrepo eller hennes föregångare utgör något reellt, fysiskt hot. I en intervju berättar hon att hon fört in några av

sina kvinnliga karaktärer i efterhand för att lätta upp den exklusivt manliga och hårdkokta atmosfären, och för att visa att omsorgen om barnen, det vill säga klanens fortlevnad, också är av stor vikt. Det mest utmärkande draget hos kvinnorna i romanen är annars att de är inbördes splittrade. Medan männens framgång bygger på disciplin, samarbete och hierarki så är det uppenbart att kvinnornas underordning grundar sig i oförmågan att samarbeta, eller ens hålla sams. Den grundmurade kvinnoskräck (ibland utvidgad till att också gälla homosexuella män) som kännetecknar genren kan sägas ha en logisk förklaring. Fundamentet i den klassiska gangstermaskuliniteten är förmågan att vara cool. Eller som Quentin Tarantinos gangstrar säger: "To stay cool". Att inte tappa ansiktet, utan vara hård och kunna behärska sig. Den hårdkokte mannen som lyckas hålla sig cool förverkligar den utopiska drömmen om total frihet. När Clarence Worley i *True Romance* skjutit sönder skurkarna, stulit deras knark och räddat sin kvinna får han de finaste lovord en man kan erhålla: You're so cool!

Inom noirdeckaren har den kvinnliga hotbilden komplicerats ytterligare, vilket gör just Mike Hammer så intressant i sammanhanget. Till skillnad från många andra gangsterhjältar är han paradoxalt nog så fylld av känslor att hela hans liv är en ständig kamp för att "stay cool". Så fort det dyker upp en kvinna i hans värld blir han svag i benen. Det kan räcka med en feminin doft för att hans manliga styrka ska ge vika, och dessvärre är hans rädsla oftast befogad. Hos Spillane döljer de vackraste kvinnorna alltid de ondaste avsikterna. Hammers värsta ögonblick är när kvinnan han planerar att gifta sig med visar sig vara en ondskefull transvestit som är ute efter hans liv. Samma livsfarliga karaktärssvaghet har Restrepo besjälats sina gangsters med. Förtvivlat kämpar de mot sina passioner och begär, mot kvinnor de inte kan säga nej till och utan vilka deras liv vore totalt meningslöst, ständigt medvetna om att minsta spricka i fasaden kommer att innebära deras omedelbara död. Klämda i ett skruvstäd mellan kvinnornas önskan om normalitet och klanens krav på lojalitet fattar de ödesdigra beslut. Som ett omen om nya tider går också alla Restrepos manliga karaktärer mörka öden till mötes. Mani dör på grund av sin kärlek till Alina. Och den fruktade legenden Nando Barragán (som i preventivt syfte gift sig med Ana Santana, en kvinna som inte betyder något för honom) dukar i slutscenen under för att tillvaron kommit att sakna mening när rivalen slutligen röjts undan.

Det kan givetvis tyckas apart att jämföra en fiktiv 40-talshjälte som Mike Hammer med dagens internationella droghandel, men det är Laura Restrepo själv som tagit steget att klä sin berättelse i kioskdeckarkostym och stakat ut läsriktningen med sitt Lord Dunsany-citat. Och hon är inte ensam om sin hållning. Många författare i generationerna efter den latinamerikanska boomens magiska realism har sökt nya litterära uttryck för det politiska. Horacio Castellanos Moya, som nämndes inledningsvis, hävdar bestämt att han inte skriver politiska romaner. Trots det framhålls han idag som ett typiskt exempel på den nya generationens politiska författare som snarare gestaltar politiken inifrån det mänskliga psykets labyrinter, än utifrån det vidare samhällsperspektivet. Laura Restrepo kan med fördel förstås på samma sätt. På frågan om man får skämta om något så allvarligt som de colombianska narkotikakartellerna skulle hon garanterat svara att *Leopardo al Sol* inte är något skämt — det är en lekfull undersökning av de maskulinitetsideal och den hederskultur som håller de kriminella gängen samman. Och på följdfrågan om man då får leka med det politiska skulle hon, uppbackad av flera av sina generationskollegor, svara ja.

Så länge leken är på blodigt allvar.

Published 2010-03-18
Original in Swedish
Contribution by Ord&Bild
First published in *Ord&Bild* 4/2009
© Gabriella Håkansson / Ord&Bild
© Eurozine